

19.07.2022

POL-2022-83215

Sisäministeriö

Sisäministeriön lausuntopyyntö 4.7.2022, VN/12643/2021

Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen lausunto poliisilain muuttamisesta

1 Tausta

Sisäministeriö on pyytänyt Kaakkois-Suomen poliisilaitokselta lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta poliisilain muuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilain 5 luvun säännöksiä niin, että ne vastaavat pääosiltaan oikeusministeriön pakkokeinolakityöryhmässä pakkokeinolain 10 lukuun esitettäviä muutoksia. Lisäksi poliisilakiin ehdotetaan tehtäväksi sellaisia muutoksia, jotka katsotaan ehdottoman välttämättömäksi.

2 Yleisesti esitysluonnoksesta

Muutosesitykset vastaavat pääosiltaan oikeusministeriön pakkokeinolakityöryhmän mietinnössä (2022:1) esitettäviä muutoksia pakkokeinolain 10 lukuun. Koska salaisia tiedonhankintakeinoja koskeva poliisilain 5 luku perustuu olennaisilta osiltaan pakkokeinolain 10 luvun säännöksiin salaisista pakkokeinoista, on poliisilain 5 luvun säännösten päivittäminen vastaamaan PKL 10 lukuun esitettäviä muutoksia välttämätöntä.

Mainittua mietintöä koskevassa lausunnossaan poliisilaitos piti yleisesti ottaen erittäin kannatettavana pyrkimystä selventää salaiseen tiedonhankintaan liittyviä epäselviä ja tulkinnanvaraisia säännöksiä, vaarantamatta kuitenkaan perus- ja ihmisoikeuksia.

Nyt lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa on onnistuttu löytämään tasapaino rikostorjunnan tehokkuuden ja perus- ja ihmisoikeuksien turvaamisen välillä.

3 Telekuuntelu- ja televalvontaluvan muuttaminen henkilösidonnaiseksi (PoL 5:7; PoL 5:10)

Telekuuntelu- ja televalvontalupaa koskevan sääntelyn muuttaminen teleosoite- tai telepäätelaittekohtaisuuden sijaan henkilösidonnaiseksi on kannatettava erityisesti siksi, että tiedonhankinnan kohteena olevien henkilöiden hallussa olevien teleosoitteiden ja -päätelaitteiden määrä on kasvanut viime vuosina selkeästi.

4 Peitelty tiedonhankinta tietoverkossa (PoL 5:15)

Ehdotusta mahdollistaa peitelty tiedonhankinta tietoverkossa estettäessä rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta, tai sukupuoliseellisyyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapitoa (RL 17:19) on pidettävä perusteltuna sen vuoksi, että rikollisuus on siirtynyt entistä enemmän tietoverkkoon. Kehityksen myötä myös poliisiviranomaisen työkalut tulevat olla ajantasaiset. Tässä kontekstissa perus- ja ihmisoikeuksiin puuttumista arvioitaessa tulee kiinnittää huomiota myös siihen, että verkkoympäristöstä on tavanomaista toimiminen anonyymisti. Lisäksi salainen tiedonhankinta kyetään dokumentoimaan tarkemmin ja luotettavammin kuin reaali maailmassa, mikä lisää tiedonhankinnan kohteena olevan oikeusturvaa. On myös ilmeistä, että toimivaltuus vähentää tarvetta käyttää perusoikeuksiin enemmän puuttuvaa peitetoimintaa tietoverkossa.

5 Ylimääräisen tiedon käyttäminen ja hävittäminen (PoL 5:54–55)

Ylimääräisen tiedon käytön mahdollistaminen esitetyn mukaisesti nykyistä laajemmin on olennaista etenkin rikosvastuun toteutumisen kannalta. Tämä vahvistaa asianomistajan oikeusturvaa ja yhteiskunnan turvallisuutta, jotka vaikuttavat jääneen toistaiseksi liiksi rikoksesta epäillyn oikeusturvan varjoon ylimääräisen tiedon käyttöä koskevassa sääntelyssä.

Mahdollisuutta turhan ylimääräisen tiedon hävittämiseen tiedonhankinnan kohteen suostumuksella voidaan pitää kannatettavana. Tässä yhteydessä tulee kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että vaikka esitutkinnan aikana tietty tieto olisi esitutkintaviranomaisen tekemän arvion perusteella epärelevanttia, saattaa syytetty halua tukeutua myöhemmin rikosprosessin aikana tähän samaan tietoon syyttömyyttä tukevana selvityksenä. Näin ollen on olennaista, että hävitettävä tieto yksilöidään ja ilmoitetaan tiedonhankinnan kohteelle riittävällä tarkkuudella.

6 Muut ehdotukset

Poliisilain 2 luvun 3 §:n 1 momentin loppuun ehdotetaan lisättäväksi uusi virke, jonka mukaan poliisimiehellä olisi oikeus ottaa kiinni myös muu henkilö, jonka tuomioistuin on määrännyt noudettavaksi tuomioistuimeen, vangittavaksi tai otettavaksi säilöön. Muutosesitys on tarpeellinen, koska säädösperusta menettelystä oikeuteen tuotavaksi määrättyjen henkilöiden osalta on osoittautunut epäselväksi (EOAK/23/2017).

Poliisilaitoksella ei ole ehdotuksiin muuta lausuttavaa.

Poliisipäällikön sijaisena,
Poliisilakimies

Marko Nyssönen

Rikosylitarkastaja

Tuomas Ikonen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 19.07.2022 klo 13:51. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-
mosta.

Jakelu

Sisäministeriö / kirjaamo
Sisäministeriö / poliisiosasto

Tiedoksi

Poliisihallitus / kirjaamo
Poliisipäällikkö Ari Karvonen
Apulaispoliisipäällikkö Kari Hyyryläinen